

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

PETI ODDELEK

ZADEVA BELJKAŠ proti SLOVENIJI

(pritožba št. 50844/12)

SODBA

STRASBOURG

29. oktober 2015

Ta sodba je dokončna, vendar so mogoči uredniški popravki.

V zadevi Beljkaš proti Sloveniji

Evropsko sodišče za človekove pravice (peti oddelek) kot senat v sestavi:

Helena Jäderblom, *predsednica*,

Boštjan M. Zupančič,

Aleš Pejchal, *sodnika*,

in Milan Blaško, *namestnik sodnega tajnika oddelka*,

po razpravi, zaprti za javnost, ki je bila 6. oktobra 2015,

izreka to sodbo, sprejeto navedenega dne:

POSTOPEK

1. Zadeva se je začela s pritožbo (št. 50844/12) proti Republiki Sloveniji, ki jo je po 34. členu Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (v nadaljnjem besedilu: konvencija) pri Sodišču 29. junija 2012 vložil slovenski državljani Dragan Beljkaš (v nadaljnjem besedilu: pritožnik).

2. Slovensko vlado (v nadaljnjem besedilu: vlada) je zastopala N. Pintar Gosenca, državna pravobranilka.

3. Vlada je bila o pritožbi obveščena 13. novembra 2012.

4. Vlada je predložila enostransko izjavo, ki ne daje podlage za ugotovitev, da so bile človekove pravice, kot so opredeljene v prvem odstavku 37. člena konvencije, zadostno spoštovane (glej *Prencipe proti Monaku*, št. 43376/06, 62.–63. odstavek, 16. julij 2009). Sodišče je zato moralo nadaljevati z obravnavo zadeve.

DEJSTVA**I. OKOLIŠČINE ZADEVE**

5. Pritožnik je bil rojen leta 1977 in živi v Kranju.

6. Od 26. maja 2010 do 6. novembra 2012 je bil priprt v priporniškem oddelku ZPKZ Ljubljana.

7. Bival je v sobi št. 89, ki je merila 16,63 kvadratnega metra (brez ločenega sanitarnega prostora površine 1,68 kvadratnega metra), s štirimi drugimi priporniki, na voljo je imel 3,33 kvadratnega metra osebne prostora.

8. Sedemsto triinosemdeset dni je bil v sobi št. 82, ki je merila 16,37 kvadratnega metra (brez ločenega sanitarnega prostora površine 1,82 kvadratnega metra). Tam je bil tristo dvainosemdeset dni s štirimi drugimi priporniki, pri čemer je imel na voljo 3,27 kvadratnega metra osebne prostora.

prostora, sto dni pa je to sobo delil s petimi drugimi priporniki in imel na voljo 2,73 kvadratnega metra osebne prostora. Tristo en dan je sobo delil z dvema ali tremi drugimi priporniki in imel na voljo več kot 4 kvadratne metre osebne prostora.

9. Sto enajst dni je bil je v sobi št. 88, ki je merila 16,37 kvadratnega metra (brez ločenega sanitarnega prostora površine 1,82 kvadratnega metra). Tam je bil šestintrideset dni s štirimi drugimi priporniki, pri čemer je imel na voljo 3,07 kvadratnega metra osebne prostora, osemindeset dni pa je to sobo delil s tremi drugimi priporniki in imel na voljo 3,84 kvadratnega metra osebne prostora. Sedemnajst dni je sobo delil z dvema drugima pripornikoma in imel na voljo več kot 4 kvadratne metre osebne prostora.

10. V sobi za šest pripornikov, v kateri je bil pritožnik, so bili trije pogradi s skupno šestimi ležišči, ena velika in ena majhna miza, šest stolov in omara za vsakega pripornika. Priporniki so lahko prosto odpirali in zapirali okna v sobah. 14. novembra 2011 je bila odstranjena šesta postelja.

11. Glede splošnih značilnosti sob na priporniškem oddelku ZPKZ Ljubljana, materialnih pogojev v njih in sanitarnih razmer glej sodbo *Mandić in Jović proti Sloveniji*, št. 5774/10 in 5985/10, 10. do 23. odstavek, 20. oktober 2011.

12. Glede časa, preživetega zunaj sobe na priporniškem oddelku, Sodišče v prej navedeni sodbi ugotavlja, da so bili priporniki na priporniškem oddelku dan in noč zaprti v sobi, razen med gibanjem na prostem dve uri na dan in dodatnih dveh ur na teden, ko so lahko uporabljali prostor za rekreacijo (glej *Mandić in Jović*, 78. odstavek). Skladno s podatki, ki jih je v tej zadevi predložila vlada, je bil 9. februarja 2011 čas na prostem podaljšan na dve uri in pol na dan, novembra 2011 pa je bilo zunanje dvorišče pokrito s streho. Od 2. julija 2012 lahko priporniki preživijo pet ur na dan zunaj svojih sob.

13. Po podatkih vlade je temperatura v sobah pozno popoldne (od 17.00 do 17.30) v juliju in avgustu 2010 dosegala v povprečju okrog 27,5 °C, osem dni pa več kakor 30 °C, v juliju in avgustu 2011 približno 27 °C, deset dni pa več kakor 30 °C, medtem ko je v juliju in avgustu 2012 dosegala približno 28,6 °C, enajst dni pa več kakor 30 °C.

II. UPOŠTEVANI DOMAČA ZAKONODAJA IN PRAKSA

14. Za upoštevano domačo zakonodajo in prakso ter upoštevane mednarodne dokumente glej sodbo *Mandić in Jović*, navedeno zgoraj, 24.–37. odstavek.

PRAVO

I. ZATRJEVANA KRŠITEV 3. ČLENA KONVENCIJE GLEDE BIVALNIH RAZMER MED PRESTAJANJEM PRIPORA

15. Pritožnik se je pritožil, da je bil zaradi razmer, kakršne so bile med njegovim bivanjem v priporniškem oddelku ZPKZ Ljubljana, kršen 3. člen konvencije. Pritoževal se je zlasti nad veliko prezasedenostjo, zaradi katere je imel premalo osebnega prostora, slabimi sanitarnimi razmerami in neustreznim prezračevanjem, pretiranimi omejitvami časa, ki ga je smel preživeti zunaj sobe, in nad visokimi temperaturami v sobah. 3. člen konvencije se glasi:

"Nikogar se ne sme mučiti ali nečloveško in ponižujoče z njim ravnati ali ga kaznovati."

A. Sprejemljivost

16. Vlada je vložila ugovor glede vprašanja skladnosti s pravilom šestih mesecev. Vlada trdi, da se razmere med pritožnikovim bivanjem v priporu ne morejo šteti za trajajoče stanje, saj so bile prekinjene vsakič, ko se je število pripornikov v sobi zmanjšalo, tako da je pritožnik pozneje imel na voljo več kot 4 kvadratne metre osebnega prostora. Zato je treba pritožbo v delu glede obdobja pripora, ki so bila prekinjena, saj je pritožnik zaradi spremenjenega števila pripornikov v sobi imel na voljo več osebnega prostora, razglasiti za nesprejemljivo, če so ta obdobja zunaj šestmesečnega roka.

17. Sodišče ugotavlja, da so bile razmere med pritožnikovim bivanjem v isti sobi enake, spremenilo se je le število pripornikov v njej. Dejstvo, da je imel pritožnik med bivanjem v isti sobi v nespremenjenih razmerah v nekaterih obdobjih na voljo več kot 4 kvadratne metre osebnega prostora, ne more prekiniti šestmesečnega obdobja v zvezi z dejstvi, glede katerih se je pritožnik pritožil. Pritožnikovo bivanje v priporu je zato treba obravnavati kot trajajoče stanje, ki se je končalo 6. novembra 2012. Sodišče zato zavrača ugovor vlade.

18. Ta del pritožbe torej ni nesprejemljiv zaradi neskladnosti s pravilom šestih mesecev. Sodišče prav tako ugotavlja, da tudi ni očitno neutemeljen v smislu točke a tretjega odstavka 35. člena konvencije. Niti ni nesprejemljiv iz katerih koli drugih razlogov. Zato ga je treba razglasiti za sprejemljivega.

B. Utemeljenost

19. Stranki sta uporabili utemeljitve, podobne utemeljitvam v zadevi *Mandić in Jović* (navedeno zgoraj, 63.–71. odstavek).

20. Sodišče se glede upoštevanih načel sklicuje na 72.–76. odstavek svoje sodbe v zadevi *Mandić in Jović*.

21. Sodišče ugotavlja, da je bil pritožnik en dan priprt v sobi št. 89 s štirimi drugimi priporniki, pri čemer je imel na voljo 3,33 kvadratnega metra osebne prostora, tristo dvainosemdeset dni v sobi št. 82 s štirimi drugimi priporniki, pri čemer je imel na voljo 3,27 kvadratnega metra osebne prostora, sto dni pa je to sobo delil s petimi drugimi priporniki in imel na voljo 2,73 kvadratnega metra osebne prostora. V sobi št. 88 je bil šestintrideset dni s štirimi drugimi priporniki, pri čemer je imel na voljo 3,07 kvadratnega metra osebne prostora, osemindeset dni pa jo je delil s tremi drugimi priporniki in imel na voljo 3,84 kvadratnega metra osebne prostora. Poleg tega je bilo pritožnikovega osebne prostora še manj zaradi pohištva v sobi (glej *Modarca proti Moldovi*, št. 14437/05, 63. odstavek, 10. maj 2007).

22. Sodišče je že v zadevi *Mandić in Jović* ugotovilo kršitev 3. člena konvencije v zvezi z razmerami prestajanja pripora pritožnikov, omejenim osebnim prostorom v sobah (2,7 kvadratnega metra osebne prostora večino časa njihovega pripora), omejenim časom, preživetim zunaj sobe, in visokimi temperaturami poleti 2009 (glej *Mandić in Jović proti Sloveniji*, 77., 78. in 80. odstavek).

23. V obravnavani zadevi, ko je pritožnik imel na voljo 2,73 kvadratna metra osebne prostora, je bil njegov položaj podoben položaju enega od pritožnikov v zadevi *Mandić in Jović*. Čeprav je pritožnik lahko preživel zunaj pol ure več na dan kakor pritožnika v zadevi *Mandić in Jović*, ni nobenih razlogov, da bi bila v tej zadevi sprejeta drugačna odločitev kakor v zadevi *Mandić in Jović*. Zato Sodišče ugotavlja, da so bile te razmere v nasprotju s 3. členom konvencije.

24. Glede bivanja pritožnika v priporu, ko je ta imel na voljo 3 do 4 kvadratnega metra osebne prostora, Sodišče ugotavlja, da čeprav je imel pritožnik na voljo nekoliko več osebne prostora kakor priporniki v zadevi *Mandić in Jović*, to še vedno ni bilo v skladu s priporočilom Evropskega odbora za preprečevanje mučenja in nečloveškega ali ponižujočega ravnanja ali kaznovanja (glej *Mandić in Jović*, navedeno zgoraj, 43. in 127. odstavek). Poleg tega je bil pritožnikov položaj še poslabšan zaradi zelo omejenega časa, ki ga je lahko preživel zunaj sobe, saj se je na prostem lahko gibal dve uri in pol na dan, ko je bil v sobi št. 82, in pet ur na dan, ko je bil v sobi št. 88, ter dodatni dve uri na teden uporabljal prostor za rekreacijo (glej 12. odstavek), pa tudi zaradi visokih temperatur v sobah pozno popoldne poleti leta 2010, 2011 in 2012, ki so v povprečju dosegle okrog 27 °C in občasno lahko celo presegle 30 °C (glej 13. odstavek).

25. Ob upoštevanju skupnih učinkov zgoraj navedenih razmer prestajanja pripora pritožnika Sodišče meni, da je težki položaj, ki ga je prenašal pritožnik v navedenih obdobjih, presegel neizogibno raven, ki je značilna za prestajanje pripora, in da je posledično trpljenje preseglo prag strogosti po

3. členu konvencije (glej *mutatis mutandis Szél proti Madžarski*, št. 30221/06, 18. odstavek, 7. junij 2011, in *Peers proti Grčiji*, št. 28524/95, 75. odstavek, ESČP 2001-III).

26. Sodišče zato ugotavlja, da so bile razmere v priporu, v katerih je pritožnik imel na voljo 3 do 4 kvadratnega metra osebne prostora, v nasprotju s 3. členom konvencije.

27. Torej je bil kršen 3. člen konvencije.

II. DRUGE ZATRJEVANE KRŠITVE KONVENCIJE

28. Pritožnik se je na podlagi 3. člena konvencije pritožil tudi glede nezadostne zobozdravstvene oskrbe.

29. Sodišče ugotavlja, da so bile pritožnikove navedbe splošne in da pritožnik ni navedel podrobnosti glede nezadostne redne ali nujne zdravniške pomoči (glej *Mandić in Jović*, navedeno zgoraj, 60. odstavek).

30. Sodišče glede na navedeno meni, da pritožnik tega dela pritožbe ni utemeljil. Zato se skladu s točko a tretjega odstavka in četrtim odstavkom 35. člena konvencije ta del pritožbe zavrne kot očitno neutemeljen.

31. Nazadnje se je pritožnik pritožil, da ni imel na voljo učinkovitega pravnega sredstva v zvezi s pritožbenimi očitki na podlagi 3. člena konvencije. Skliceval se je na 13. člen konvencije, ki se glasi:

"Vsakdo, čigar pravice in svoboščine, zajamčene s [to] konvencijo, so kršene, ima pravico do učinkovitih pravnih sredstev pred domačimi oblastmi, in to tudi, če je kršitev storila uradna oseba pri opravljanju uradne dolžnosti."

32. Sodišče ponovno poudarja, da je v zadevi *Bizjak proti Sloveniji* (sklep), št. 25516/12, 8. julij 2014, ugotovilo, da je odškodninska tožba po 179. členu obligacijskega zakonika učinkovito pravno sredstvo za predložitev pritožbe domačim oblastem glede bivalnih razmer prestajanja pripora na podlagi 3. člena konvencije.

33. Sodišče je zato sklenilo, da je ta očitek očitno neutemeljen in ga je treba zavrniti v skladu s točko a tretjega odstavka in četrtim odstavkom 35. člena konvencije.

III. UPORABA 41. ČLENA KONVENCIJE

34. 41. člen konvencije določa:

"Če Sodišče ugotovi, da je prišlo do kršitve konvencije ali njenih protokolov, in če notranje pravo visoke pogodbenice dovoljuje le delno zadoščenje, Sodišče oškodovani stranki, če je to potrebno, nakloni pravično zadoščenje."

A. Odškodnina

35. Pritožnik je zahteval 77.500 EUR za nepremoženjsko škodo in 10.000 EUR za premoženjsko škodo v zvezi z zobozdravstveno oskrbo.

36. Sodišče pritožniku prisoja 12.000 EUR za nepremoženjsko škodo v zvezi z ugotovljeno kršitvijo.

B. Stroški in izdatki

37. Pritožnik je zahteval tudi 750 EUR za stroške in izdatke, ki so nastali v postopku pred Sodiščem.

38. V skladu s sodno prakso Sodišča je pritožnik upravičen do povrnitve stroškov in izdatkov le, če je dokazano, da so dejansko nastali in bili potrebni ter so razumno visoki. V tej zadevi pritožnik Sodišču ni predložil nobenih dokumentov za utemeljitev svoje zahteve in tako ni dokazal, da so zahtevani stroški dejansko nastali. Sodišče zato glede stroškov in izdatkov ne prisoja ničesar.

C. Zamudne obresti

39. Po mnenju Sodišča je primerno, da zamudne obresti temeljijo na mejni posojilni obrestni meri Evropske centralne banke, ki se ji dodajo tri odstotne točke.

IZ TEH RAZLOGOV SODIŠČE SOGLASNO:

1. *razglaš*a, da je pritožba glede bivalnih razmer prestajanja pripora po 3. členu konvencije sprejemljiva, preostali del pritožbe pa nesprejemljiv;
2. *razsoj*a, da je bil kršen 3. člen konvencije;
3. *razsoj*a,
 - a) da mora tožena država v treh mesecih pritožniku za nepremoženjsko škodo plačati 12.000 EUR (dvanajst tisoč evrov) in morebitni davek;
 - b) da se za navedeni znesek od dneva poteka zgoraj omenjenih treh mesecev do plačila obračunajo linearne obresti po stopnji, ki je enaka stopnji mejne posojilne obrestne mere Evropske centralne banke, za vse zamujeno obdobje z dodanimi tremi odstotnimi točkami;
4. *zavrača* preostali del pritožnikovega zahtevka za pravično zadoščenje.

Sestavljeno v angleškem jeziku in 29. oktobra 2015 v pisni obliki poslano v skladu z drugim in tretjim odstavkom 77. člena Poslovnika Sodišča.

Milan Blaško
namestnik sodnega tajnika

Helena Jäderblom
predsednica